

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-569/259

Ankara

10/1/2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 31/12/2002 tarihinde kararlaştırılan "Birleşmiş Milletler ve Yardımcı Personelinin Güvenliği Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

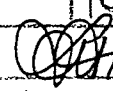
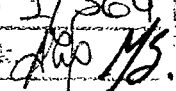
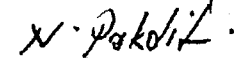
Gereğini arz ederim.

Abdullah GÜL
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	- Adalet, - İçişleri
Esas Kom.	- Dışişleri
Terih	16.1.2003 1/364
K. Md.	 K.D. Eşk. M.S.
	

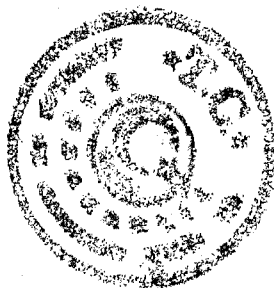
GEREKÇE

Birleşmiş Milletler ve Yardımcı Personelinin Güvenliği Sözleşmesi 9 Aralık 1994 tarihinde BM Genel Kurulu'nun 49/59 sayılı kararıyla kabul edilerek 15 Aralık 1994-31 Aralık 1995 tarihleri arasında imzaya açılmış ve 15 Ocak 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 31 Aralık 1995'ten bu yana adigeçen Sözleşme'ye katılma yoluyla taraf olunması imkanı mevcuttur.

Birleşmiş Milletler ve Yardımcı Personelinin Güvenliği Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler bünyesinde düzenlenen barış gücü operasyonlarına gerek askeri gerek sivil personel katkısında bulunan ülkemiz açısından da önem taşımaktadır. Ayrıca, uluslararası güçte görev yapan bir askeri personelimizin şehit edilmesi olayı, anılan Sözleşmeye ülkemizin de taraf olmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Söz konusu Sözleşme Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelinin güvenliği açısından birçok olumlu unsur içermektedir. Asıl amacı da Birleşmiş Milletler personeline ve örgüte yardımcı personele karşı işlenecek ağır suçların cezalandırılmasını sağlayacak bir işbirliği mekanizması geliştirerek, gelecekte bu tür suç ve saldırıları caydırmaktır. Sözleşme'nin, bu niteliğiyle, taraf olduğumuz takdirde hükümlerini yerine getirmekte iç mevzuatımız bakımından bir zorlukla karşılaşılacağı değerlendirilmektedir. Öte yandan, 1949 Cenevre Sözleşmelerine Ek 1977 tarihli Protokollere Türkiye'nin taraf olmayışı ışığında Sözleşme'nin 20.maddesinde yer alan insancıl hukukun uygulanabilirliği ilkesi ve ayrıca uyuşmazlıkların çözümü ile ilgili 22. maddenin özellikle Uluslararası Adalet Divanı'na yetki tanıyan 1. fıkrası ile ilgili olarak, bu hususların yer aldığı diğer Birleşmiş Milletler Sözleşmelerine taraf olunurken izlenen yöntemde olduğu gibi, gerekli çekincenin konulması ve beyanlarda bulunulması yoluna gidilmektedir.

Sözleşmeye katılmamızın, Birleşmiş Milletler amaç ve çabalarını destekleyen bir ülke sıfatıyla, siyasi açıdan da uygun olacağı düşünülmektedir.

T/ 411

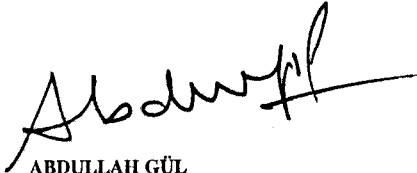
**BİRLEŞMİŞ MİLLETLER VE YARDIMCI PERSONELİNİN GÜVENLİĞİ SÖZLEŞMESİNE
KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

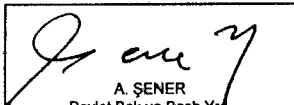

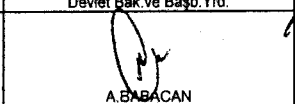
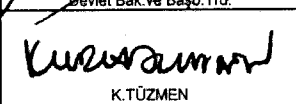
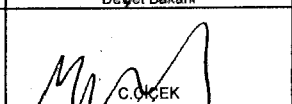

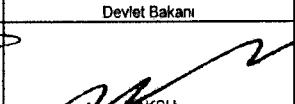
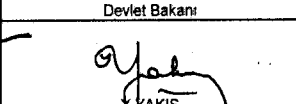
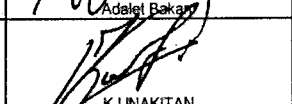
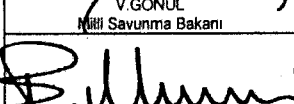
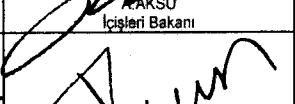
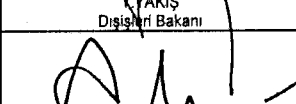
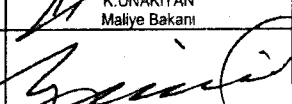
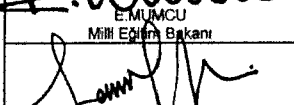
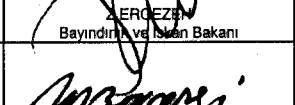
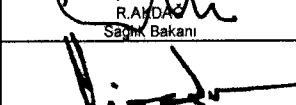
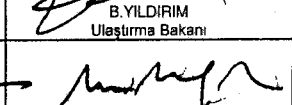
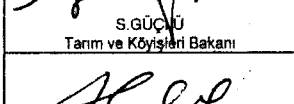
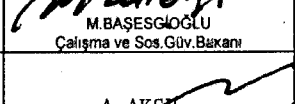
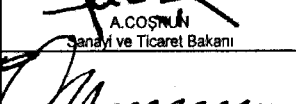
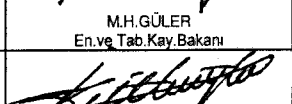
Madde 1- 9 Aralık 1994 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 49/59 sayılı kararıyla kabul edilerek 15 Aralık 1994- 31 Aralık 1995 tarihleri arasında New York'ta imzaya açılan "Birleşmiş Milletler ve Yardımcı Personelinin Güvenliği Sözleşmesi"ne çekince ve beyanlar ile katılmamız uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

ABDULLAH GÜL
BAŞBAKAN

 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 E. YALÇINBAŞI Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. AYDIN Devlet Bakanı
 B. ATALAY Devlet Bakanı	 A. BABACAN Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı	 C. ÖCEK Adalet Bakanı
 V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	 İ. AKSU İçişleri Bakanı	 Y. YAKIŞ Dışişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı
 E. MUMCU Millî Eğitim Bakanı	 A. ERGÖZ Bayındır ve İskan Bakanı	 R. AYDAR Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 S. GÜÇLÜ Tarım ve Köylere Bakanı	 M. BAŞEĞİOĞLU Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	 A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M.H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı
 H. ÇELİK Kültür Bakanı	 A. AKSU SAĞLIK- Turizm Bakanı V.	 O. PEPE Orman Bakanı	 İ. SÖTLÜOĞLU Çevre Bakanı

Dosya No.

101-569

1946

Birinci Beyan

Birleşmiş Milletler ve Yardımcı Personelinin Güvenliği Sözleşmesi'ne katılma sırasında Türkiye Cumhuriyeti tarafından yapılan beyanın metni

Türkiye Cumhuriyeti, işbu Sözleşme'nin hükümlerini yalnızca diplomatik ilişkisi bulunan Taraf Devletlere karşı uygulayacağını beyan eder.

Text of the declaration made by the Republic of Turkey upon accession to the Convention on the safety of United Nations and Associated Personnel

The Republic of Turkey declares that it will implement the provisions of this Convention only to the State Parties with which it has diplomatic relations.

İkinci Beyan

Birleşmiş Milletler ve Yardımcı Personelinin Güvenliği Sözleşmesi'ne katılma sırasında Türkiye Cumhuriyeti tarafından yapılan beyanın metni

Türkiye Cumhuriyeti, işbu Sözleşme'nin ancak Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın ve Türkiye Cumhuriyeti'nin yasal ve idari düzeninin yürürlükte olduğu ulusal topraklar itibariyle onaylanmış olduğunu beyan eder.

Text of the declaration made by the Republic of Turkey upon accession to the Convention on the safety of United Nations and Associated Personnel

The Republic of Turkey declares that this Convention is ratified exclusively with regard to the national territory where the Constitution and legal and administrative order of the Republic of Turkey are applied.

Üçüncü Beyan

Birleşmiş Milletler ve Yardımcı Personelinin Güvenliği Sözleşmesi'ne katılma sırasında Türkiye Cumhuriyeti tarafından Sözleşmenin 22.maddesinin 1.fıkrası ile ilgili yapılacak beyanın metni

Türkiye Cumhuriyeti kendisini işbu Sözleşmenin 22.maddesinin 2. fıkrası uyarınca, aynı maddenin 1.fıkrası ile bağlı saymadığını beyan eder. Sözleşmenin yorumlanması ya da uygulanması ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek ve Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu bir uyuşmazlığın Uluslararası Adalet Divanı'na intikal ettirilebilmesinden önce her durumda Türkiye Cumhuriyeti'nin açık muvafakatinin sağlanması gerekmektedir.

Text of the Declaration of the Republic of Turkey upon accession to the Convention on the Safety of United Nations and Associated Personnel with regard to Article 22, paragraph 1 of the Convention

The Republic of Turkey declares that, in accordance with article 22, paragraph 2 of the Convention, Turkey does not consider itself bound by article 22, paragraph 1 of this Convention. The explicit consent of the Republic of Turkey is necessary in each individual case before any dispute to which the Republic of Turkey is party concerning the interpretation or application of this Convention may be referred to the International Court of Justice.

Çekince

Birleşmiş Milletler ve Yardımcı Personelinin Güvenliği Sözleşmesi'ne katılma sırasında Türkiye Cumhuriyeti tarafından Sözleşmenin 20. maddesinin 1. paragrafına konulan çekincenin metni

İşbu Sözleşmenin insancıl hukukun uygulanabilirliğine ilişkin 20. maddesinin 1. paragrafı çerçevesinde, Türkiye Cumhuriyeti, bu konudaki 12 Ağustos 1949 Cenevre Sözleşmelerine Ek 8 Haziran 1977 tarihli Protokol I ve II'ye taraf değildir, dolayısıyla bu Protokollerin hükümleri ile bağlı olmayacaktır.

Text of the Reservation of the Republic of Turkey upon accession to the Convention on the safety of United Nations and Associated Personnel with regard to Article 20, paragraph 1 of the Convention.

In connection with Article 20, paragraph 1 of the Convention, concerning the applicability of the international humanitarian law, the Republic of Turkey is not a Party to the Protocols I and II, dated 8 June 1977, Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and therefore will not be bound by the provisions of the said Protocols.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER VE YARDIMCI PERSONELİNİN GÜVENLİĞİ SÖZLEŞMESİ

Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler,

Birleşmiş Milletler ve yardımcı personeline karşı kasıtlı olarak yapılan saldırılar sonucunda meydana gelen ölüm ve yaralanmaların artan sayısından derin *kaygı duyarak,*

Birleşmiş Milletler adına hareket eden personele karşı saldırıların veya diğer kötü muamelelerin, kim tarafından yapılırsa yapılsın, haklı görülemez ve kabul edilemez olduğunu *akılda tutarak,*

Birleşmiş Milletler operasyonlarının uluslararası toplumun ortak çıkarı için ve Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın ilke ve hedeflerine uygun şekilde yürütüldüğünü *kabul ederek,*

Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelinin önleyici diplomasi, barışı sağlama, barışı koruma, barışı inşa etme ve insani ve diğer operasyonlar alanındaki Birleşmiş Milletler gayretlerine önemli katkısını *kabul ederek,*

Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelinin güvenliğini sağlamak için bu konuda Birleşmiş Milletler'in temel organları tarafından atılan adımlar dahil olmak üzere mevcut düzenlemelerin *bilinci içinde,*

Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelinin korunması için mevcut önlemlerin yine de yetersiz olduğunu *kabul ederek,*

Birleşmiş Milletler operasyonlarının etkinliğinin ve güvenliğinin, bu tür operasyonlar evsahibi Devletin rızası ve işbirliği ile yürütüldüğü zaman arttırılabildiğini *kabul ederek,*

Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelinin gönderildiği bütün Devletlere ve bu personelin bağımlı olduğu tüm diğer Devletlere, Birleşmiş Milletler operasyonlarının yürütülmesini ve görev yönergelerinin yerine getirilmesini kolaylaştırmak amacıyla kapsamlı destek sağlamaları çağrısında *bulunarak,*

Birleşmiş Milletler ve yardımcı personeline karşı saldırıları önlemek ve bu tür saldırılarda bulunanları cezalandırmak için uygun ve etkin önlemlerin alınmasına acil gereksinim bulunduğuna *kani olarak,*

Aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır:

Madde 1
Tanımlar

İşbu Sözleşme'nin amaçları bakımından,

(a) "Birleşmiş Milletler Personeli" tabiri,

(i) Birleşmiş Milletler operasyonunun askeri, polis veya sivil unsurunun üyesi olarak Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından görev verilmiş veya konuşlandırılmış kişilerden;

(ii) Birleşmiş Milletler operasyonunun yürütüldüğü yerde resmi sıfatla hazır bulunan diğer Birleşmiş Milletler veya uzmanlık kuruluşları veya Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı görevlileri ve uzmanlarından;

(b) "Yardımcı personel" tabiri,

(i) Birleşmiş Milletler'in yetkili organının mutabakatı ile bir Hükümet veya hükümetlerarası kuruluş tarafından görevlendirilmiş kişilerden,

(ii) Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri veya bir uzmanlık kuruluşu veya Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı tarafından görev verilmiş kişilerden,

(iii) Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri veya bir uzmanlık kuruluşu veya Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı ile varılan mutabakat uyarınca insancıl amaçlı bir hükümet dışı kuruluş veya ajans tarafından gönderilmiş kişilerden,

bir Birleşmiş Milletler operasyonunun görev yönergelerinin yerine getirilmesini destekleyen faaliyetleri yürütenler anlamına gelir.

(c) "Birleşmiş Milletler operasyonu", Birleşmiş Milletler Antlaşması uyarınca Birleşmiş Milletler'in yetkili organı tarafından kararlaştırılan ve Birleşmiş Milletler'in yönetimi ve denetimi altında yürütülen ve,

(i) Uluslararası barış ve güvenliği sürdürmek veya yeniden tesis etmek amacıyla gerçekleştirilmekte olan, veya

(ii) Güvenlik Konseyi veya Genel Kurul'un işbu Sözleşme'nin amaçları bakımından, operasyona katılan personelin güvenliği açısından olağanüstü risk bulunduğunu açıkladığı bir operasyon anlamına gelir.

(d) "Evsahibi Devlet", Birleşmiş Milletler operasyonunun ülkesinde yürütüldüğü Devlet anlamına gelir.

(e) "Transit Devlet", Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelinin veya teçhizatının, Birleşmiş Milletler operasyonu ile bağlantılı olarak ülkesinde transit geçiş halinde veya geçici olarak bulunduğu, evsahibi Devlet haricindeki Devlet anlamına gelir.

Madde 2

Uygulamanın kapsamı

1. Bu Sözleşme, birinci maddesinde tanımlandığı üzere, Birleşmiş Milletler ve yardımcı personeli ile Birleşmiş Milletler operasyonlarına uygulanacaktır.
2. Bu Sözleşme, Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın VII. Bölümü uyarınca Güvenlik Konseyi tarafından yetki verilmiş zorlayıcı önlemleri içeren ve herhangi bir personelin düzenli silahlı kuvvetlere karşı muharip olarak görevlendirilmiş olduğu, uluslararası silahlı çatışma hukukunun tatbik edildiği Birleşmiş Milletler operasyonlarında uygulanmayacaktır.

Madde 3

Kimlik tesbiti

1. Birleşmiş Milletler operasyonunun askeri ve polis unsurları ve araçları, gemileri ve uçakları ayırtedilebilir tanıtıcı işaretler taşıyacaklardır. Birleşmiş Milletler operasyonunda yeralan diğer personel, araçlar, gemiler ve uçaklar, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından aksine bir karar alınmadıkça, açıkça belirlenebilir durumda olacaklardır.
2. Tüm Birleşmiş Milletler ve yardımcı personeli gerekli kimlik belgelerini taşıyacaktır.

Madde 4

Operasyonun statüsü ile ilgili anlaşmalar

Evsahibi Devlet ve Birleşmiş Milletler, diğer hükümlerin yanısıra operasyonun askeri ve polis unsurlarının ayrıcalık ve dokunulmazlıkları

ile ilgili hususlar dahil olmak üzere, Birleşmiş Milletler operasyonu ve bu operasyona katılan tüm personelin statüsü konusunda mümkün olan en kısa sürede bir anlaşma akdedecektir.

Madde 5
Transit Geçişler

Transit Devlet, Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelinin ve teçhizatının engellenmeden transit olarak evsahibi Devlete giriş ve bu Devletten çıkışını kolaylaştıracaktır.

Madde 6
Kanunlara ve ilgili mevzuata riayet

1. Birleşmiş Milletler ve yardımcı personeli, yararlandıkları ayrıcalık ve dokunulmazlıklara veya görevlerinin gereklerine hanel gelmeksiniz,

(a) Evsahibi ve transit Devletin kanunlarına ve diğer mevzuatına uyacaklar; ve

(b) Görevlerinin tarafsız ve uluslararası niteliği ile bağdaşmayacak her türlü eylem ve faaliyetten sakınacaklardır.

2. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri bu yükümlülöklere uyulması için bütün uygun önlemleri alacaktır.

Madde 7
Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelinin korunmasını ve güvenliğini sağlamak görevi

1. Birleşmiş Milletler ve yardımcı personeli, teçhizatı ve binaları, görev yönergelerini yerine getirmelerini engelleyecek hiçbir saldırı veya eyleme maruz bırakılmayacaktır.

2. Taraf Devletler Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelinin korunması ve güvenliği ile ilgili tüm uygun önlemleri alacaklardır. Taraf Devletler topraklarında konuşlandırılan Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelinin özellikle 9. maddede belirtilen suçlardan korumak için gerekli bütün uygun önlemleri alacaklardır.

3. Taraf Devletler, bu Sözleşme'nin uygulanması konusunda özellikle evsahibi Devletin gerekli önlemleri kendi başına alamadığı her durumda

Birleşmiş Milletler ve diğer Taraf Devletlerle uygun şekilde işbirliği yapacaklardır.

Madde 8

Yakalanmış veya gözaltına alınmış Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelini serbest bırakma veya iade etme yükümlülüğü

Kuvvetlerin statüsü ile ilgili olarak yapılmış anlaşma aksine bir hüküm içermedikçe, Birleşmiş Milletler veya yardımcı personeli görevlerini ifa ederken yakalanmaları veya gözaltına alınmaları halinde, kimliklerinin belirlenmesi üzerine, sorgulamaya tabi tutulmayacak ve süratle serbest bırakılarak Birleşmiş Milletlere veya diğer uygun makamlara iade edilecektir. Bu gibi personele, serbest bırakılmasına kadar, evrensel düzeyde tanınmış insan hakları standartlarına ve 1949 Cenevre Sözleşmeleri'nin ruhuna uygun biçimde muamele edilecektir.

Madde 9

Birleşmiş Milletler ve yardımcı personeline karşı suçlar

1. Kasıtlı olarak gerçekleştirilen,

(a) Herhangi bir Birleşmiş Milletler veya yardımcı personelinin şahsına veya özgürlüğüne karşı öldürme, kaçırma veya diğer bir saldırı;

(b) Herhangi bir Birleşmiş Milletler veya yardımcı personelinin, şahsını veya özgürlüğünü tehlikeye atacak şekilde resmi binalarına, özel konutuna veya ulaşım araçlarına şiddetli saldırı;

(c) Bir gerçek veya hükmi şahsın herhangi bir eylemi yapmaya veya yapmaktan alıkonmaya zorlanması amacıyla bu tür herhangi bir saldırıda bulunma tehdidi;

(d) Bu tür herhangi bir saldırıda bulunma teşebbüsü; ve

(e) Bu tür herhangi bir saldırıya suç ortağı olarak katılma veya bu tür herhangi bir saldırıda bulunma teşebbüsüne katılma veya bu tür herhangi bir saldırıyı tertipleme veya diğerlerine yaptırtma eylemi,

her Taraf Devlet tarafından ulusal mevzuatı gereğince suç olarak kabul edilecektir.

2. Her Taraf Devlet 1. fıkrada belirtilen suçların ağır niteliğini dikkate alan uygun cezalarla cezalandırılmasını sağlayacaktır.

Madde 10

Yargı yetkisinin tesisi

1. Her Taraf Devlet aşağıdaki durumlarda 9. maddede belirtilen suçlarla ilgili yargı yetkisini tesis edecek gerekli önlemleri alacaktır.

(a) Suç bu Devletin ülkesinde veya bu Devlette tescil edilmiş bir gemide veya bir uçakta işlendiğinde;

(b) Suçu işlediği iddia edilen kişi bu Devletin uyruğunda olduğunda;

2. Taraf Devlet, aşağıdaki hallerde de, bu tür herhangi bir suça ilişkin yargı yetkisini tesis edebilecektir:

(a) Suçun bu Devlette mutad ikametgahı bulunan vatansız bir kişi tarafından işlenmesi; veya

(b) Bu Devletin uyruğunda olan bir kişiye karşı işlenmesi; veya

(c) Bu Devleti herhangi bir eylemi yapmaya veya yapmaktan alıkoymaya zorlayan bir teşebbüs halinde.

3. İkinci fıkrada belirtildiği şekilde yargı yetkisini tesis etmiş olan herhangi bir Taraf Devlet Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirimde bulunacaktır. Eğer anılan Taraf Devlet bilahare bu yetkisini kaldırır, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirimde bulunacaktır.

4. Her Taraf Devlet, suçlu olduğu iddia edilen kişinin ülkesinde bulunduğu ve anılan kişiyi 1. ve 2. fıkralara uygun şekilde yargı yetkisini tesis etmiş Taraf Devletlerden herhangi birine 15. madde uyarınca iade etmediği hallerde, 9. maddede belirtilen suçlarla ilgili yargı yetkisini tesis etmek için gerekli önlemleri alacaktır.

5. Bu Sözleşme ulusal mevzuat uyarınca uygulanan herhangi bir cezai yetkiye engel olmaz.

Madde 11

Birleşmiş Milletler ve yardımcı personeline karşı suçların önlenmesi

Taraf Devletler, özellikle aşağıdaki yollarla, 9. maddede belirtilen suçların önlenmesi için işbirliği yapacaklardır:

(a) Bu suçların ülkesinde veya ülkesi dışında işlenmesi amacıyla kendi ülkesinde yapılan hazırlıkların önlenmesi için uygulanabilir tüm önlemleri almak; ve

(b) Ulusal mevzuatları uyarınca bilgi değişimi yapmak ve bu gibi suçların işlenmesini önlemek için uygun idari ve diğer önlemlerin alınmasında eşgüdümü sağlamak.

Madde 12 *Bilgilerin iletilmesi*

1. Ülkesinde 9. maddede belirtilen bir suçun işlendiği Taraf Devlet, ulusal mevzuatında bu konuda öngörülen koşullara uygun olarak, suçlu olduğu iddia edilen kişinin ülkesinden kaçtığına dair inandırıcı sebepler var ise, işlenmiş suça ilişkin tüm gerçekleri ve suçlu olduğu iddia edilen kişinin kimliğine dair ulaşılabilir tüm bilgileri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne ve doğrudan veya Genel Sekreter aracılığıyla ilgili Taraf Devlet veya Devletlere iletacaktır.

2. Dokuzuncu maddede belirtilen suç ne zaman işlenirse işlensin, suçun mağduru ve işlendiği koşullar hakkında bilgi sahibi olan herhangi bir Taraf Devlet bu gibi bilgileri ulusal mevzuatındaki koşullara uygun biçimde tümüyle ve süratle Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne ve ilgili Devlet veya Devletlere iletmeye gayret edecektir.

Madde 13 *Kovuşturma veya suçluların iadesi için önlemler*

1. Koşullar gerektiriyorsa, suçlu olduğu iddia edilen kişinin ülkesinde bulunduğu Taraf Devlet cezai kovuşturmaya başlanmasını veya iade amaçlarıyla kişinin hazır tutulmasını sağlamak için kendi ulusal mevzuatına göre uygun önlemleri alacaktır.

2. Birinci fıkra uyarınca alınan önlemler ulusal mevzuata uygun olarak ve gecikmeksizin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne ve doğrudan veya Genel Sekreter aracılığıyla

(a) Suçun işlendiği Devlete;

(b) Suçlu olduğu iddia edilen kişinin vatandaşı olduğu veya bu kişi vatansız ise, ülkesinde mutad ikametgahı bulunduğu Devlete veya Devletlere;

- (c) Mağdurun vatandaşı olduğu Devlete veya Devletlere; ve
- (d) Diğer ilgili Devletlere

bildirilecektir.

Madde 14

Suçlu olduğu iddia edilen kişiye karşı kovuşturma

Suçlu olduğu iddia edilen kişinin ülkesinde bulunduğu Taraf Devlet bu kişiyi iade etmez ise, herhangi bir istisna yapmaksızın ve sebepsiz bir gecikmeye yol açmaksızın olayı, kendi mevzuatına uygun olan usullerle kovuşturma yapılması için yetkili makamlarına iletacaktır. Bu makamlar o Devletin kanunlarına göre ağır nitelikli herhangi bir adi suçun işlendiği bir olaydaki gibi karar vereceklerdir.

Madde 15

Suçlu olduğu iddia edilen kişinin iadesi

1. Dokuzuncu maddede belirlenen suçlar Taraf Devletler arasında mevcut herhangi bir iade antlaşmasında faili iade edilebilir suçlar şeklinde yer almadığı durumlarda da, bu antlaşmalarda öngörülen faili iade edilebilir suçlar gibi kabul edileceklerdir. Taraf Devletler bu suçları aralarında yapacakları her iade antlaşmasına faili iade edilebilir suçlar olarak dahil etmeyi kabul ederler.
2. İadeyi bir antlaşmanın mevcudiyeti koşuluna dayandıran bir Taraf Devlet, arasında iade antlaşması olmayan başka bir Taraf Devletten iade talebi alırsa, tercihinine göre, işbu Sözleşme'yi bu suçlarla ilgili olarak iade için yeterli yasal dayanak olarak kabul edebilecektir. İade, talebin yapıldığı devletin yasalarının öngördüğü koşullara tabi olacaktır.
3. İadeyi bir antlaşmanın mevcudiyeti koşuluna dayandırmayan Taraf Devletler, talebin yapıldığı devletin yasalarının öngördüğü koşullara bağlı kalmak kaydıyla, bu suçları aralarında faili iade edilebilir suçlar olarak kabul edeceklerdir.
4. Bu suçların her biri Taraf Devletler arasında iadeyi gerçekleştirmek amacıyla yalnızca meydana geldiği yerde işlenmiş gibi değil, aynı zamanda 10. maddenin 1. veya 2. fıkraları uyarınca yargı yetkisini tesis etmiş Taraf Devletlerin ülkelerinde işlenmiş gibi işlem görecektir.

Madde 16

Cezai konularda karşılıklı yardım

1. Taraf Devletler ellerinde bulunan ve davalar için gerekli olan delillerin sağlanmasına yardım etmek dahil, 9. maddede belirtilen suçlarla ilgili ceza davalarında birbirlerine azami ölçüde yardımcı olacaklardır. Tüm davalarda talebin yapıldığı Devletin yasaları uygulanacaktır.
2. Birinci fıkra hükümleri herhangi başka bir antlaşmada karşılıklı yardıma ilişkin olarak yer alan yükümlülükleri etkilemeyecektir.

Madde 17

Adil Muamele

1. Dokuzuncu maddede belirtilen suçlardan herhangi biriyle bağlantılı olarak, soruşturması veya davası devam eden herhangi bir kişiye adil muamele, adil yargılama ve soruşturma veya davanın her aşamasında haklarının tümüyle korunması güvencesi verilecektir.
2. Suçlu olduğu iddia edilen kişi,
 - (a) Vatandaşı olduğu veya başka bir şekilde haklarını korumayı üstlenen veya vatansız olması halinde, istemi üzerine haklarını korumayı kabul eden Devletin veya Devletlerin uygun olan en yakındaki temsilcisi ile gecikmeksizin iletişim kurma; ve
 - (b) Bu Devletin veya Devletlerin temsilcisince ziyaret edilme hakkına sahiptir.

Madde 18

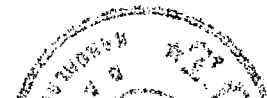
Yargı işlemlerinin sonucunun bildirimi

Suçlu olduğu iddia edilen kişiyi yargılayan Taraf Devlet, yargı sürecinin kesin sonucunu, diğer Taraf Devletlere de iletmek üzere Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirecektir.

Madde 19

Yayma

Taraf Devletler işbu Sözleşme'yi mümkün olan en geniş ölçüde yaymayı ve özellikle bu amaçla yapılan çalışmaları uluslararası insancıl

hukukun ilgili hükümlerinin yanısıra, askeri eğitim programlarına dahil etmeyi üstlenirler.

Madde 20
Istisna hükümleri

1. Bu Protokol' deki hiçbir hüküm

(a) Uluslararası insancıl hukukun ve evrensel olarak tanınmış insan hakları standartlarının, Birleşmiş Milletler operasyonlarının ve Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelinin korunmasına veya bu personelin bu tür yasalara ve standartlara uyma yükümlülüğüne ilişkin olarak uluslararası belgelerde yer aldığı biçimde uygulanabilirliğini,

(b) Kişilerin kendi ülkelerine girişlerine rıza gösterme konusunda Devletlerin Birleşmiş Milletler Antlaşmasına uygun olan hak ve yükümlülüklerini;

(c) Birleşmiş Milletler ve yardımcı personelinin Birleşmiş Milletler operasyonlarının görev yönergesi hükümlerine uygun olarak hareket etme yükümlülüklerini;

(d) Birleşmiş Milletler operasyonlarına gönüllü olarak personel katkısında bulunan Devletlerin bu personelini operasyondan geri çekme hakkını; veya

(e) Birleşmiş Milletler operasyonlarına gönüllü personel katkısında bulunan Devletlerden bu kişilerin barışı koruma hizmetlerinden kaynaklanan ölüm, maluliyet, yaralanma veya hastalık hallerinde uygun bir tazminat alma haklarını

etkilemeyecektir.

Madde 21
Meşru savunma hakkı

İşbu Sözleşme'deki hiçbir hüküm meşru savunma hakkına halel getirecek şekilde yorumlanamayacaktır.

Madde 22
Uyuşmazlıkların çözümü

1. Bu Protokol'ün yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin iki veya daha fazla Taraf Devlet arasında müzakere yoluyla çözülmeyen

herhangi bir uyuşmazlık, bu Taraf Devletlerden birinin talebi üzerine, tahkime havale edilir. Eğer, tahkim talebinin yapıldığı tarihten itibaren altı ay içinde taraflar tahkim düzenlemeleri üzerinde anlaşamazlarsa, bu taraflardan herhangi biri uyuşmazlığı Divan'ın Statüsü'ne uygun bir başvuru ile Uluslararası Adalet Divanı'na götürebilir.

2. Her Taraf Devlet, işbu Sözleşme'nin imzası, onayı, kabulü veya uygun bulunması veya Sözleşme'ye katılım sırasında, kendisini 1. fıkranın tamamı veya bir kısmıyla bağlı saymadığını bildirebilir. Diğer Taraf Devletler bu tür bir çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlete karşı olarak 1. fıkra veya ilgili kısmı ile bağlı sayılmayacaklardır.

3. İkinci fıkra uyarınca çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirimde bulunmak suretiyle, her zaman bu çekinceyi kaldırabilir.

Madde 23

Gözden geçirme toplantıları

Bir veya daha fazla Taraf Devletin talebi üzerine ve Taraf Devletlerin çoğunluğu tarafından uygun bulunması halinde, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Sözleşme'nin uygulanmasını ve uygulanmasında karşılaşılan her tür sorunu gözden geçirmek amacıyla bir Taraf Devletler toplantısı düzenleyecektir.

Madde 24

İmza

Bu Sözleşme 31 Aralık 1995 tarihine kadar New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde bütün Devletlerin imzasına açık olacaktır.

Madde 25

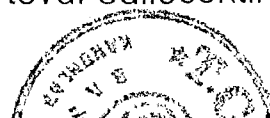
Onay, kabul veya uygun bulma

Bu Sözleşme onaylamaya, kabule veya uygun bulmaya tabidir. Onaylama, kabul veya uygun bulma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir.

Madde 26

Katılım

Bu Sözleşme herhangi bir Devletin katılımına açıktır. Katılım belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir.

Madde 27
Yürürlüğe girme

1. Bu Sözleşme yirmi iki onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edildiği tarihten itibaren otuz gün sonra yürürlüğe girecektir.

2. Onay, kabul, uygun bulma veya katılıma ilişkin yirmi ikinci belgenin tevdiinden sonra Sözleşme'yi onaylayan, kabul eden, uygun bulan ya da Sözleşme'ye katılan her Devlet için Sözleşme onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin bu Devlet tarafından tevdi edilmesinden sonraki otuzuncu günde yürürlüğe girecektir.

Madde 28
Çekilme

1. Bir Taraf Devlet Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne yapacağı yazılı bir bildirimle bu Sözleşme'den çekilebilir.

2. Çekilme, bildirim Gen. Sekreter'ce alındığı tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 29
Özgün metinler

Bu Sözleşme'nin Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinlerinin eşit derecede geçerli olduğu özgün metni Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nce saklanacaktır, Genel Sekreter Sözleşme'nin onaylı örneklerini tüm Devletlere gönderecektir.

